

HOTĂRÂREA CURȚII

DIN 10 MARTIE 1981¹

Irish Creamery Milk Suppliers Association și alții

împotriva

Guvernului Republicii Irlanda și alții;

Martin Doyle și alții

împotriva

An Taoiseach și alții

(Cerere pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare formulată de High Court din Irlanda)

„Taxa națională pe produse agricole de origine națională”

Cauzele conexate 36 și 71/80

În cauzele conexate 36 și 71/80,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către High Court din Irlanda, pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

IRISH CREAMERY MILK SUPPLIERS ASSOCIATION ȘI ALȚII

și

GUVERNUL REPUBLICII IRLANDA ȘI ALȚII ȘI ÎNTRE

MARTIN DOYLE ȘI ALȚII

și

AN TAOISEACH ȘI ALȚII,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea Tratatului CEE, în special a articolelor 9, 11, 12, 16, 17 și 38 – 46, precum și a articolului 177 și a regulamentelor Consiliului privind organizarea comună a piețelor în sectorul cerealelor, al produselor lactate, al cărnii de vită și de mânzat și al zahărului,

CURTEA,

compusă din P. Pescatore, președintele celei de-a doua camere, în calitate de președinte, Mackenzie Stuart și T. Koopmans, președinți de cameră, A. O’Keeffe, G. Bosco, A. Touffait și O. Due, judecători,

avocat general: J.-P. Warner

¹Limba de procedură: engleza.

grefier: J. A. Pompe, grefier adjunct

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

1. Prin ordonanța din 25 octombrie 1979, primită la Curte la 28 ianuarie 1980, High Court din Irlanda a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, două întrebări preliminare dintre care una vizează interpretarea articolului 177, iar cealaltă urmărește să obțină elementele de interpretare a dreptului comunitar care îi sunt necesare pentru a evalua conformitatea, cu acest drept, a unei taxe temporare de 2 % impusă de Guvernul Republicii Irlanda în 1979 pe valoarea anumitor produse agricole. Prin ordonanța din 29 noiembrie 1979, primită la Curte la 6 martie 1980, aceeași instanță, într-o altă cauză pendinte în fața acesteia, a adresat întrebări aproape identice.

2. Rezultă din dosare că taxa în litigiu a fost în vigoare de la 1 mai până la 31 decembrie 1979 pentru laptele proaspăt și bovinele vii, iar de la 1 august până la 31 decembrie 1979 pentru anumite cereale, adică grâu, ovăz și orz, precum și pentru sfecla de zahăr. Sub rezerva unor excepții, în mod deosebit cu caracter social, taxa a fost impusă acestor produse în momentul livrării lor în vederea prelucrării, depozitării sau exportului. Aceasta nu se aplica produselor importate, cu excepția bovinelor importate de mai mult de 14 zile, care erau considerate animale indigene. Taxa, vărsată la trezorerie, era plătită fie de către exportator, fie de către întreprinderea de prelucrare sau de depozitare. Deoarece aceasta era destinată să fie suportată de către producători, decretele guvernamentale care au instituit-o prevedeau că exportatorii și întreprinderile sunt îndreptățiți să recupereze valoarea taxei de la producători.

3. Două asociații de producători agricoli irlandezi, precum și câteva întreprinderi de prelucrare și un exportator de animale au inițiat o acțiune împotriva guvernului irlandez în fața High Court în vederea constatării incompatibilității taxei cu dreptul comunitar. Instanța, considerând că aceste cauze ridică, înainte de toate, o problemă de interpretare a dispozițiilor comunitare, a hotărât să adreseze o întrebare Curții, fără a examina în prealabil întrebările de fapt care constituie diferențele dintre părți, în mod deosebit în ceea ce privește funcționarea și efectele taxei. Întrucât Guvernul Republicii Irlanda a susținut că o trimitere la Curte era prematură în acest stadiu al procedurii, High Court a inclus în ordonanțele sale de trimitere o primă întrebare cu privire la interpretarea articolului 177 din tratat.

Cu privire la prima întrebare

4. Prima întrebare a High Court din Irlanda este formulată după cum urmează:

„High Court și-a exercitat corect puterea de apreciere în sensul articolului 177 din tratat înaintând Curții Europene de Justiție, în acest stadiu al procedurii, conform articolului menționat, întrebarea formulată la punctul (2) de mai jos?”

5. Înainte de a răspunde la această întrebare, este necesar să se amintească că articolul 177 din tratat stabilește cadrul unei cooperări strânse între instanțele naționale și Curte, bazată pe o repartizare a competențelor între ele. Alineatul (2) al acestui articol evidențiază în mod clar faptul că este de competența instanței naționale să decidă în ce stadiu al procedurii este necesar, pentru această instanță, să trimită o întrebare preliminară la Curte.

6. Necesitatea de a ajunge la o interpretare a dreptului comunitar care să fie utilă instanței

Formatted: Bullets and Numbering

Formatted: Bullets and Numbering

naționale impune, astfel cum a arătat deja Curtea în Hotărârea sa din 12 iulie 1979 (Union Laitière Normande, cauza 244/78, Rec. p. 2663), definirea cadrului juridic în care este necesar să se regăsească interpretarea cerută. În această perspectivă, poate fi avantajos, în funcție de circumstanțe, ca faptele cazului să fie stabilite și ca problemele de legislație națională pură să fie soluționate în momentul trimiterii la Curte, astfel încât să permită acestuia să cunoască toate elementele de fapt și de drept care pot fi importante pentru interpretarea pe care aceasta este solicitată să o dea dreptului comunitar.

7. Cu toate acestea, aceste considerații nu limitează cu nimic puterea de apreciere a instanței naționale, care este singura care cunoaște direct faptele cauzei și argumentele părților, care trebuie să-și asume responsabilitatea cu privire la decizia judiciară care urmează să fie adoptată și care se află în poziția cea mai indicată pentru a aprecia la ce stadiu al procedurii este necesară pronunțarea unei hotărâri preliminare a Curții.
8. Se pare, prin urmare, că alegerea, de către instanța națională, a momentului în care introduce o acțiune în temeiul articolului 177 se supune unor considerente de economie și de utilitate procedurale a căror apreciere aparține acestei instanțe.
9. Prin urmare, este necesar să se răspundă la prima întrebare adresată că, în temeiul articolului 177, sarcina de a decide în ce stadiu al procedurii pendinte în fața acesteia este necesar ca o instanță națională, să trimită o întrebare preliminară la Curte întră sub incidența puterii de apreciere a acestei instanțe.

Cu privire la a doua întrebare

10. Cea de-a doua întrebare este formulată după cum urmează:

„O taxă națională precum cea care este în litigiu în prezenta cauză, este contrară Tratatului de instituire a Comunității Economice Europene și în special articolelor 9, 11, 12, 16, 17, 38-46 sau unuia dintre acestea sau Regulamentelor Consiliului nr. 804/1968, nr. 805/1968, nr. 3330/1974 și nr. 2727/1975 sau unuia dintre acestea?”

11. Prin această întrebare, High Court încearcă să obțină elementele de interpretare a legislației comunitare necesare pentru a aprecia compatibilitatea taxei cu această legislație și, în mod deosebit, cu dispozițiile tratatului prin care se interzic taxele cu efect echivalent drepturilor vamale, cu cele care vizează politica la agricolă comună și cu regulamentele referitoare la organizarea comună a piețelor în sectoarele produselor taxate. Întrucât toate produsele impozitate intră sub incidența unei reglementări comunitare privind organizarea comună a piețelor, este necesar, în primul rând să se evalueze taxa în raport cu aceste reglementări.
12. În observațiile prezentate în fața Curții, asociațiile de producători agricoli, reclamante în acțiunea principală în cauza 36/80, au susținut în primul rând că taxa constituie o interferență ilegală în organizările comune ale piețelor în cauză în măsura în care acestea încearcă să garanteze un anumit preț producătorilor. În cazul în care valoarea taxei trebuie să fie suportată, conform intenției guvernului irlandez, de către producătorii agricoli, aceștia primesc un preț net inferior prețului prevăzut de autoritățile comunitare atunci când acestea au fixat prețul indicativ sau orientativ, prețul de intervenție sau prețul minimal pentru produsul în cauză. Un astfel de rezultat este contrar unuia dintre obiectivele politicii agricole comune care, conform articolului 39 alineatul (1) litera (b) din tratat, urmărește să asigure un nivel de viață echitabil populației agricole, în mod deosebit prin ridicarea venitului individual al persoanelor care lucrează în agricultură.

13. Cu toate că părțile din acțiunea principală exprimă opinii divergente cu privire la motivele exacte care au determinat Guvernul Republicii Irlanda să introducă taxa, acestea sunt de acord că taxa face parte dintr-o politică a veniturilor care vizează repartizarea sarcinilor fiscale între diferitele sectoare ale populației active. Astfel cum susțin, în mod justificat, Guvernul Republicii Irlanda și Comisia, organizațiile comune ale pieței nu se opun, în principiu, unei astfel de politici naționale. Conform articolului 39 alineatul 2 litera (c) din tratat, este necesar să se țină seama, în elaborarea politicii agricole comune, „de faptul că, în statele membre, agricultura constituie un sector strâns legat de ansamblul economiei”. În consecință, politica agricolă comună nu urmărește să îi sustragă pe agricultori efectelor unei politici naționale a veniturilor. De altfel, fixarea unor prețuri comune în cadrul organizațiilor comune ale pieței nu garantează producătorilor agricoli un preț net independent față de orice sarcină fiscală impusă de autoritățile naționale și chiar formularea articolului 39 alineatul (1) litera (b) arată că creșterea venitului individual al agricultorilor este considerată a fi în primul rând rezultatul măsurilor structurale descrise la litera (a).
14. Rezultă că o taxă națională precum cea în litigiu în prezenta cauză nu este, ca atare, contrară dispoziției comunitare privind organizarea comună a piețelor. Această concluzie nu se modifică doar prin faptul că, din motive de ordin administrativ, taxa era percepută prin intermediul exportatorilor și al întreprinderilor de prelucrare sau de depozitare.
15. Cu toate acestea, mijloacele utilizate pentru punerea în aplicare a unei politici naționale a veniturilor, care îi include, între altele, pe producătorii agricoli, sunt incompatibile cu tratatul și cu dispozițiile privind organizarea comună a piețelor, în cazul în care aceste mijloace reprezintă obstacole pentru funcționarea mecanismelor de care organizațiile în cauză se folosesc pentru a-și atinge obiectivele. Adevărata problemă pusă de taxa în litigiu în raport cu această dispoziție este aceea de ști dacă, pe lângă impozitul pe venit al producătorilor agricoli vizat de Guvernul Republicii Irlanda și chiar din cauza bazei sale de calcul și a modalităților de percepere, aceasta a produs alte efecte de natură să împiedice funcționarea mecanismelor prevăzute de către organizațiile în cauză.
16. În această privință, reclamantele din acțiunea principală în cauza 36/80 susțin, în mod deosebit, că conform unei jurisprudențe constante a Curții, chiar efectele potențiale ale unei măsuri naționale pot să o facă incompatibilă cu tratatul. În ceea ce privește taxa în litigiu, acestea subliniază mai ales efectele potențiale ale acesteia asupra formării prețului de piață și asupra aprovizionării acesteia din urmă. Mai mult, acestea sprijină argumentele exportatorului de animale, reclamant din acțiunea principală în cauza 71/80, conform cărora astfel de efecte s-au manifestat efectiv pe piața de bovine. Din cauza a ceea ce reclamantul califică drept situație specială pe piața de bovine în Irlanda, exportatorii nu au putut să transfere cuantumul taxei asupra producătorilor. În plus, un număr foarte important de bovine au fost vândute și abatorizate cu puțin timp înainte de introducerea taxei, în timp ce, în consecință, aprovizionarea pieței s-a diminuat, ceea ce a avut drept consecință o creștere a importurilor, provenind din Irlanda de Nord, de animale scutite de taxe în cazul în care erau vândute unei întreprinderi de prelucrare în primele 14 zile după import. Eliminarea taxei a produs efecte contrare. Conform reclamanților în acțiunea principală în cele două cauze, taxa a afectat, astfel, formarea prețurilor de piață, aprovizionarea acesteia și schimburile intracomunitare, cel puțin în sectorul bovinelor.
17. Taxa în litigiu a intrat în vigoare 1 mai 1979 pentru lapte și bovine și la 1 august 1979 pentru celelalte produse impozitate. Pentru toate produsele aceasta a fost eliminată la

31 decembrie în același an. E necesar, prin urmare, să se examineze tendințele care s-au manifestat pe piețele în cauză pe durata impunerii acestora și, după caz, să se aprecieze dacă astfel de tendințe se impută, cel puțin parțial, efectelor taxei, cu toate acestea, făcând abstracție de efectele momentane care s-au manifestat imediat înainte și după introducerea și eliminarea taxei, în măsura în care aceste efecte pot fi considerate o consecință a operațiunilor efectuate pentru a ieși de sub incidența taxei.

18. În ciuda ratei reduse și a duratei limitate a taxei, un astfel de examen este necesar deoarece regimul fiscal pus în discuție în fața instanței naționale privește produse care, fără excepție, fac obiectul unei organizări comune a pieței și care se aplică, de asemenea, etapelor de comercializare care coincid în mare măsură cu cele pe care le au în vedere aceste organizații.
19. Este de competența instanței naționale să aprecieze dacă taxa pe care i se solicită să o ia în considerare a produs, în mod efectiv, efecte care împiedică funcționarea mecanismelor stabilite de organizațiile comune ale pieței. În vederea aprecierii care urmează a fi adusă în această privință de către instanța națională, cu toate acestea este posibil să se evidențieze anumite elemente de drept comunitar.
20. Mecanismele organizațiilor comune în cauză au, în mod esențial, drept scop atingerea unui nivel al prețurilor în etapele producției și comerțului en gros care țin seama în același timp de interesele ansamblului producției comunitare în sectorul în cauză și de cele ale consumatorilor și care asigură aprovizionările, fără a încuraja o producție excedentară. Aceste scopuri pot fi compromise prin măsuri naționale, luate unilateral, care au o influență vizibilă, chiar dacă neintenționat, asupra nivelului prețurilor pieței. În cazul unei taxe precum cea din prezenta cauză, riscul unei astfel de influențe depinde nu numai de nivelul și de durata sa, ci și de situația de pe piața în cauză, iar pentru aprovizionări, în primul rând de caracterul său mai mult sau mai puțin general, adică de numărul de produse agricole cărora li se aplică. O taxă de scurtă durată care se aplică unui număr ridicat de produse poate fi neutră, în sensul că nu antrenează nici o modificare a structurii producției agricole. Dimpotrivă, în cazul în care taxa îi determină pe producători să înlocuiască parțial producția de bunuri impozitate cu producția altor bunuri neimpozitate, taxa riscă să producă o denaturare pe mai multe piețe.
21. Întrebarea adresată Curții vizează în egală măsură dispozițiile care interzic taxele cu efect echivalent drepturilor vamale. Îndoielile exprimate de instanța națională în această parte a întrebării se datorează faptului că taxa, chiar dacă nu se aplică produselor din cauza faptului că sunt importate, este percepută în momentul livrării acestora în vederea, nu numai a prelucrării sau a depozitării lor, ci și a exportării. Conform dosarelor, această problemă se ridică, în practică, numai pentru animale. Prin urmare Curtea răspunde, în această perspectivă, acestei părți din a doua întrebare.
22. În această privință, exportatorul de animale, reclamant în cauza 71/80, susține că, în cazul exportului de bovine vii în alt scop decât abatorizarea imediată, taxa se aplica animalelor numai în cazul exportării lor, animalele care nu sunt exportate fiind scutite de aceasta până în momentul livrării acestora în vederea abatorizării.
23. În această privință, este necesar să se amintească că, în măsura în care se poate stabili că aplicarea unei taxe interne afectează mai mult vânzările la export decât pe cele în interiorul țării, această taxă are un efect echivalent cu cel al unui drept vamal la export. Cu toate acestea, nu este acesta cazul unei taxe care, în mod sistematic și conform aceluiași criterii, se aplică animalelor, pentru a cita Guvernul Republicii Irlanda, „la

punctul de separare de șeptelul național, fie că este vorba de export sau de abatorizare”.

24. Din toate aceste motive, este necesar să se răspundă la a doua întrebare:

— O taxă națională temporară, destinată să fie suportată de către producătorii agricoli în cadrul unei politici a veniturilor care repartizează sarcinile fiscale între diferitele sectoare ale populației active, dar care a fost impusă sub forma unui impozit indirect pe valoarea anumitor produse agricole, care ține de organizările comune ale pieței, la momentul livrării acestora în vederea prelucrării, depozitării sau exportului și plătit fie de către exportator, fie de către întreprinderea de prelucrare sau depozitare, care aveau dreptul să recupereze valoarea taxei de la producători, nu era, în principiu, incompatibilă cu dispozițiile Tratatului CEE privind politica agricolă, nici cu dispoziția comunitară privind organizarea comună a piețelor.

— O astfel de incompatibilitate trebuie, cu toate acestea, să fie constatată, în măsura în care taxa ar fi avut drept efect împiedicarea funcționării mecanismelor prevăzute, în cadrul organizărilor comune în cauză, pentru formarea prețurilor comune și pentru a regla aprovizionarea pieței.

— Instanței naționale îi revine sarcina de a aprecia dacă și, după caz, în ce măsură, taxa care i se solicită să o analizeze a avut, în mod efectiv, astfel de efecte.

— O taxă asemeni celei descrise mai sus, chiar dacă se aplică bovinelor exportate vii la momentul livrării în vederea exportului, nu intră sub incidența interzicerii taxelor cu efect echivalent drepturilor vamale la export, în cazul în care aceasta se aplică, în mod sistematic și conform aceluiași criterii, și bovinelor neexportate la momentul livrării în vederea abatorizării.

Cu privire la cheltuielile de judecată

25. Cheltuielile efectuate de Comisia Comunităților Europene, care a prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări; întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de High Court din Irlanda, prin ordonanțele din 25 octombrie 1979 și din 29 noiembrie 1979, hotărăște:

1) În temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, sarcina de a decide în ce stadiu al procedurii pendinte în fața unei instanțe naționale este necesar ca aceasta să trimită o întrebare preliminară Curții intră sub incidența puterii de apreciere a acestei instanțe.

2) O taxă națională temporară, destinată să fie suportată de către producătorii agricoli în cadrul unei politici a veniturilor care repartizează sarcinile fiscale între diferitele sectoare ale populației active, dar care a fost impusă sub forma unui impozit indirect pe valoarea anumitor produse agricole, care ține de organizările comune ale pieței, la momentul livrării acestora în vederea prelucrării, depozitării sau exportului și plătit fie de către exportator, fie de către întreprinderea de prelucrare sau

Formatted: Bullets and Numbering

depozitare, care aveau dreptul să recupereze valoarea taxei de la producători, nu era, în principiu, incompatibilă cu dispozițiile Tratatului CEE privind politica agricolă, nici cu dispoziția comunitară privind organizarea comună a piețelor.

3) O astfel de incompatibilitate ar trebui, cu toate acestea, să fie constatată, în măsura în care taxa ar fi avut drept efect împiedicarea funcționării mecanismelor prevăzute, în cadrul organizărilor comune în cauză, pentru formarea prețurilor comune și pentru a regla aprovizionarea pieței.

4) Instanței naționale îi revine sarcina de a aprecia dacă și, după caz, în ce măsură, taxa pe care i se solicită să o analizeze a avut, în mod efectiv, astfel de efecte.

5) O taxă asemenea celei descrise mai sus, chiar dacă se aplică bovinelor exportate vii la momentul livrării în vederea exportului, nu intră sub incidența interzicerii taxelor cu efect echivalent drepturilor vamale la export, în cazul în care aceasta se aplică, în mod sistematic și conform aceluiași criterii, și bovinelor neexportate la momentul livrării în vederea abatorizării.

Pescatore	Mackenzie Stuart	Koopmans	
O'Keefe	Bosco	Touffait	Due

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 10 martie 1981.

Grefier	Președinte
A. Van Houtte	P. Pescatore
	președintele celei de-a doua camere